

Prof. dr hab. Lech Gardocki
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

**Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania
Pani dr hab. Katarzynie Dudce, profesorowi
nadzwyczajnemu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w
Lublinie tytułu profesora nauk prawnych**

W związku z powołaniem mnie przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów do pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania Pani dr hab. Katarzynie Dudce tytułu profesora nauk prawnych - przedstawiam następującą opinię:

I. Przebieg kariery naukowej

Pani Katarzyna Dudka ukończyła studia prawnicze w 1991 r. na Wydziale Prawa i Administracji UMCS w Lublinie. Po ukończeniu studiów została powołana na stanowisko asystenta w Zakładzie (przekształconym następnie w katedrę) Postępowania Karnego na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. W 1998 r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Kontrola korespondencji oraz innych form gromadzenia i przekazywania informacji w polskim procesie karnym”. Po uzyskaniu stopnia doktora została zatrudniona w Katedrze Postępowania Karnego na stanowisku adiunkta, które

zajmowała do roku 2009 (od roku 2006 jako adiunkt ze stopniem doktora habilitowanego). W tym czasie uzyskała znaczny dorobek naukowy. Oprócz publikacji związanych z tematem jej pracy doktorskiej, opracowała szereg artykułów dotyczących pozycji prawnej uczestników procesu karnego, ochrony prawa do prywatności w kontekście postępowania karnego, a także na temat innych istotnych problemów, pojawiających się na tle stosowania przepisów nowego (1997) kodeksu postępowania karnego, przede wszystkim związanych z ochroną praw człowieka uwięzianego w postępowanie karne w różnych rolach procesowych. W 2006 r. , na podstawie dotychczasowego dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej pt. "Skuteczność instrumentów ochrony praw pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym w świetle badań empirycznych" (Wyd. UMCS, Lublin 2006) uzyskała, uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji UMCS, stopień doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie postępowania karnego.

Po uzyskaniu tego stopnia naukowego kontynuowała zatrudnienie w Katedrze Postępowania Karnego na stanowisku adiunkta do 31 lipca 2009 r., a następnie od 1 sierpnia 2009 r. do chwili obecnej na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Należy stwierdzić na podstawie dat uzyskiwania kolejnych stopni naukowych, że dotychczasowa kariera akademicka Pani dr hab. Katarzyny Dudki przebiegała równomiernie, z zachowaniem ustawowych terminów uzyskiwania stopni

naukowych. Kolejne awanse akademickie następowały w jej macierzystym ośrodku uniwersyteckim, na podstawie prac naukowych znacznej wartości w obszarze prawa karnego procesowego.

II. Ocena dorobku naukowego Pani dr. Katarzyny Dudki przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego

Ocenę dorobku naukowego przed habilitacją należy rozpocząć od jej rozprawy doktorskiej oraz publikacji naukowych związanych z treścią tej rozprawy. Interesujące rozważania na temat wielu zagadnień poruszonych w samej dysertacji, stały się podstawą do wydania w 1998 r. monografii: "Kontrola korespondencji i podsłuch w polskim prawie karnym". Pokrewnego tej problematyce zagadnienia dotyczy bardzo interesujący artykuł „Podsłuch komputerowy w nowym kodeksie postępowania karnego – zagadnienia wybrane” (Prokuratura i Prawo, nr 1/1999). Warto podkreślić, że Pani dr Katarzyna Dudka podejmowała we wspomnianych publikacjach zagadnienia w niewielkim stopniu opracowane w polskiej doktrynie procesu karnego, wnosząc szereg cennych rozważań teoretycznych i uzasadnionych propozycji rozwiązywania zastanych problemów prawnych.

Zainteresowania naukowe dr. Katarzyny Dudki w okresie przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego

koncentrowały się na trzech zasadniczych grupach zagadnień. Były to:

1. Problematyka czynności procesowych, których przeprowadzanie ma ścisły związek z tym kluczowym aspektem procesu karnego, jakim jest ochrona praw człowieka, który w procesie występuje w rozmaitych rolach, wiążących się z możliwością stosowania przez organy procesowe różnych środków przymusu. Zaliczyć tu należy jej rozprawę doktorską, która dotyczyła niezwykle ważnej kwestii kontroli korespondencji i innych form gromadzenia informacji w postępowaniu karnym, a także takie publikacje, jak: „Ograniczenia kontaktów oskarżonego tymczasowo aresztowanego z jego obrońcą” (Annales UMCS, Sectio G-lus, vol. XLII, Lublin 1996), „Zmiany w niektórych przepisach prawa dowodowego w latach 1989-1996” (w: Polska lat dziewięćdziesiątych. Przemiany państwa i prawa, Lublin 1997), a także „Przeszukanie w kodeksie postępowania karnego - wybrane zagadnienia praktyczne” (Annales UMCS 2000, Nr XLVII, Sectio G-lus).

Należy podkreślić, że publikacje te, odnoszące się do praw człowieka w kontekście postępowania karnego, miały bardzo ważne znaczenie dla kształtowania nowej polskiej procedury karnej, zarówno w okresie bezpośrednio poprzedzającym wprowadzenie nowego polskiego kodeksu postępowania karnego, jak i w okresie późniejszym, tj. po uchwaleniu i wejściu w życie kodeksu postępowania karnego z 1997 r. Wynika to z faktu, że ochrona praw jednostki, występującej

w określonej roli w procesie karnym jest tematem stale aktualnym, wymaga dostosowania do wprowadzanych rozwiązań prawnych i technicznych. Wysoki poziom naukowy i znajomość praktyki stosowania przepisów karnoprosesowych przyczyniły się do tego, że opracowania naukowe Pani dr. Katarzyny Dudki są powszechnie cenione i stanowią ważny wkład w teorię procesu karnego oraz są przydatne w praktyce podmiotów stosujących prawo. Do cennych publikacji z okresu przed habilitacją należy również zaliczyć dwuczęściowy artykuł „Ochrona prawa do prywatności i jej ograniczenia w polskim prawie karnym” (Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych 2000, nr 4 i 2002, nr 1), a także interesującą i świadczącą o dużej erudycji publikację „Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w polskich sprawach karnych a konieczność zmian polskiego prawa karnego procesowego i praktyki stosowania prawa „ (Nowe prawo karne po zmianach, Lublin 2002).

2. Dużą grupę publikacji przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego stanowią opracowania skoncentrowane na zagadnieniach usytuowania prawnego uczestników postępowania karnego (zwłaszcza pokrzywdzonego, w tym występującego w roli oskarżyciela posiłkowego). Warto w tym zakresie działalności naukowej dr. Katarzyny Dudki wymienić przede wszystkim takie pozycje jak: „Skarga subsydiarna oskarżyciela posiłkowego” (w: Księga pamiątkowa ku czci prof. T. Nowaka, Poznań 2001), „Rola policji w postępowaniu przygotowawczym – głos w dyskusji” (w: Proces karny XXI

wieku, Materiały z konferencji ,Warszawa 2002), „Ograniczenie liczby oskarżycieli posiłkowych w polskim procesie karnym” (Prokuratura i Prawo 2004, nr 7-8), „Udział pokrzywdzonego w czynnościach sprawdzających i dochodzeniu w niezbędnym zakresie” (Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych, 2005, nr 2), „Charakter prawny i rola specjalisty w polskim procesie karnym” (w: Problemy teorii i praktyki prawa karnego. Księga pamiątkowa ku czci prof. Andrzeja Wąska, pod red. L. Leszczyńskiego, E. Skrętowicza i Z. Hołdy, Lublin 2005), „Środki zapobiegawcze wobec sprawcy przemocy w rodzinie” (Wojskowy Przegląd Prawniczy 2006, nr 1), „Dopuszczalność tak zwanych dowodów prywatnych a realizacja zasady prawdy” (w: Zasada prawdy materialnej, Zakamycze 2006, s.347-356), „Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ściganie przestępstwa popełnionego na szkodę małoletniego” (Prokuratura i Prawo 2006, nr 9). Szczególną uwagę należy zwrócić na artykuł „Prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie a odpowiedzialność pokrzywdzonego za czyn z art.240 k.k.”(Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych , 2005, nr 1). Jest to bowiem opracowanie omawiające problem wskazany w tytule w sposób uwzględniający zarówno prawo karne procesowe jak i prawo karne materialne, co niewątpliwie jest jego dodatkową wartością i świadczy o tym, że zainteresowania naukowe autorki sięgają problematyki na styku obu dziedzin prawa.

3. W okresie poprzedzającym przewód habilitacyjny pojawiły się również opracowania autorstwa Katarzyny Dudki dotyczące innych zagadnień karnoprocesowych i, co świadczy o szerokim zakresie jej zainteresowań naukowych w dziedzinie procesu karnego. Wymienić tu należy takie jej artykuły naukowe jak : „Zwrot sprawy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego w trybie art.397 k.p.k.” (Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych 2004,nr 1), „Anonim a wszczęcie postępowania karnego” (Prokuratura i Prawo 2005, nr 4) czy „Niektóre problemy dochodzenia w sprawach o przestępstwa prywatnoskargowe” (Prokuratura i Prawo 2005, nr 6.

Praca habilitacyjna Pani dr hab. Katarzyny Dudki, zatytułowana „Skuteczność instrumentów ochrony praw pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym w świetle badań empirycznych” (wyd. UMCS, Lublin 2006) ma tę, rzadko obecnie spotykaną zaletę, że oparta jest na obszernych badaniach praktyki, przeprowadzonych w ramach projektu badawczego finansowanego przez Komitet Badań Naukowych (2H02A 021 23). Autorka zbadała akta 940 spraw karnych (dotyczących przestępstwa z art. 189 k.k.) pod kątem aktywności pokrzywdzonych (1215 osób) i ich pełnomocników.

Istotą badania było porównanie konstrukcji ustawowych z rzeczywistością postępowań karnych. W oparciu o wyniki badań Autorka sformułowała szereg postulatów *de lege*

ferenda, wykorzystanych później w pracach legislacyjnych nad zmianami w kodeksie postępowania karnego.

III. Ocena dorobku dr hab. Katarzyny Dudki po uzyskaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

W tym okresie w pracy badawczej Pani dr hab. Katarzyny Dudki pojawiły się ponownie pewne nurty tematyczne, w tym najważniejszy : ochrona praw człowieka w toku postępowania karnego. Najważniejsze publikacje w tym obszarze to: „Propozycje kastracji chemicznej sprawców niektórych przestępstw seksualnych a prawo do życia prywatnego i rodzinnego” (w: Dylematy praw człowieka, red. T. Gardocka, J. Sobczak); „Kontradyktoryjność postępowania jako standard rzetelnego procesu karnego” (w: Problemy penologii i praw człowieka na początku XXI stulecia. Księga poświęcona pamięci Profesora Zbigniewa Hołdy, red. B. Stańdo-Kawecka, K. Krajewski, Warszawa 2011) i wreszcie pozycja, uwzględniająca dorobek legislacji europejskiej pt. „Komentarz do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012, ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW” (red. L. Mazowiecka, P. Starzyński, W. Zalewski, E. Zielińska).

Dr hab. Katarzyna Dudka w większości swych publikacji naukowych porusza się na styku prawa karnego materialnego i regulacji procesowych. Taki też charakter mają z reguły

prorowadzone przez nią badania praktyki wymiaru sprawiedliwości, prowadzone w ramach działania Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, z którym to instytutem Autorka współpracuje od wielu lat.

Za szczególnie interesujące projekty badawcze z jej udziałem uważam: „Jednolitość orzekania kar dyscyplinarnych w prawniczych zawodach zaufania publicznego” (2013); „Karnoprawna ochrona zwierząt. Analiza dogmatyczna i praktyka ścigania przestępstw z art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt” (opracowanie wspólne z M. Mozgawą, M. Budyn-Kulik i M. Kulikiem; „Podstawy umorzenia i odmowy wszczęcia postępowania karnego w sprawach o przestępstwa zgwałcenia” (2012).

Autorka podejmuje, zarówno w swych badaniach praktyki, jak w publikacjach teoretycznych, zaniechaną nieco problematykę odpowiedzialności dyscyplinarnej, przede wszystkim w zawodach prawniczych, ale również w służbach mundurowych i odpowiedzialności nauczycieli akademickich. Badania dotyczące stosowania nieizolacyjnych środków zapobiegawczych, które zaowocowały kilkoma interesującymi artykułami naukowymi, podsumowane zostały w monografii, zatytułowanej „Praktyka stosowania nieizolacyjnych środków zapobiegawczych w polskim procesie karnym” (Wolters Kluwer 2015). To obszerne, krytyczne opracowanie przedstawia pełną analizę dogmatyczną zagadnienia oraz wyniki dużych ogólnopolskich badań empirycznych praktyki stosowania poszczególnych środków na obszarze całego

kraju. Autorka nie tylko przedstawia stan prawny i praktykę stosowania prawa w zakresie nieizolacyjnych środków zapobiegawczych, ale także zgłasza umotywowane postulaty zmian przepisów prawa w tym zakresie. Pracę tę oceniam bardzo wysoko.

IV. Praca dydaktyczna i osiągnięcia w zakresie opieki naukowej i kształcenia młodej kadry

Dr hab. Katarzyna Dudka prowadzi pracę dydaktyczną na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, prowadząc wykłady i seminaria magisterskie z zakresu szeroko pojętego postępowania karnego.

Jest autorką lub współautorką podręczników akademickich, w tym opublikowanego w 2015 roku (we współautorstwie z dr hab. Hanną Paluszkiewicz) podręcznika „Postępowanie karne” (wyd. Wolters Kluwer), relacjonującego stan prawny po wprowadzeniu noweli do kodeksu postępowania karnego, która weszła w życie w dniu 1 lipca 2015 roku.

Jest również zaangażowana w rozwój kadr akademickich, prowadząc lub biorąc udział w przewodach doktorskich. Dotychczas wypromowała trzech doktorów nauk prawnych, a dwa kolejne przewody są w toku. Była też recenzentem w czterech przewodach doktorskich, zakończonych nadaniem stopnia doktora nauk prawnych (trzy przewody były przeprowadzone poza UMCS). Przygotowała recenzję w zakończonym przewodzie habilitacyjnym, przeprowadzonym w 2013 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Wykaz funkcji organizacyjnych, jakie pełni lub pełniła Pani dr hab. Katarzyna Dudka na macierzystym Wydziale Prawa i Administracji UMCS oraz funkcji ogólnouniwersyteckich jest imponujący.

V. Aktywność akademicka poza UMCS

Pani dr hab. Katarzyna Dudka prowadzi, o czym już była mowa, pracę badawczą w ramach Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości. Pełny wykaz jej badań oraz badań z jej udziałem zawarty jest w autoreferacie. Badania te przedstawiają obraz rzeczywistego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości karnej w Polsce, a ich wyniki zestawione z analizą dogmatyczną regulacji prawnych ukazują z jednej strony wady praktyki, z drugiej – niedoskonałości stanowionego prawa.

Wyniki zarówno tych badań jak i własnych analiz dogmatyki Autorka przedstawia na licznych krajowych i dwóch międzynarodowych konferencjach prawniczych. Jest znakomitym mówcą, więc jej wystąpienia zawsze spotykają się z żywym zainteresowaniem słuchaczy i wzbudzają dyskusję specjalistów.

W ostatnich latach swej kariery akademickiej dr hab. Katarzyna Dudka przygotowała dziewięć opinii zleconych przez organa rządowe lub samorządowe, dotyczących aktualnych problemów legislacji. Prowadzi również działalność ekspercką, m.in. w ramach Zespołu Ekspertów ds. Ofiar Przestępstw przy Prokuratorze Generalnym.

VI. Konkluzja

Na podstawie powyżej zreferowanych osiągnięć naukowych, dydaktycznych, w zakresie rozwoju kadr akademickich oraz osiągnięć eksperckich Pani dr hab. Katarzyny Dudki, stwierdzam, że spełnia ona z nawiązką wymagania stawiane przez ustawę o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 ze zm. (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 1852) osobom ubiegającym się o nadanie tytułu naukowego (art. 26), w szczególności ma wybitne osiągnięcia naukowe, w tym badawcze, które znacznie przekraczają wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym oraz osiągnięcia w zakresie kształcenia kadr akademickich. Wnosi istotny wkład w popularyzację nauki w różnych środowiskach. Jest także autorką podręczników akademickich i cenionym dydaktykiem.

W związku z tym uważam, że niewątpliwie zasługuje ona na nadanie jej tytułu profesora nauk prawnych.

31.03.2016r.

